

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: J. Š., zast. Mgr. Václavem Voříškem, advokátem, se sídlem Ledčická 649/15, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 12. 2019, č. j. 3 A 117/2019 - 36,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 12. 2019, č. j. 3 A 117/2019 - 36, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) usnesením ze dne 16. 12. 2019, č. j. 3 A 117/2019 - 36, odmítl žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, který měl podle žalobce spočívat ve skutečnosti, že mu nebylo umožněno zasílat z jeho datové schránky bezplatné datové zprávy Českému hydrometeorologickému ústavu (dále jen „ČHMÚ“), a to v důsledku nečinnosti žalovaného ohledně zřízení datové schránky ČHMÚ jako datové schránky orgánu veřejné moci.

[2] V odůvodnění usnesení městský soud konstatoval, že v posuzovaném případě nebyly splněny podmínky řízení. Podle městského soudu totiž nebyla žaloba podána včas, a to vzhledem ke skutečnosti, že žalobcem tvrzený zásah nelze považovat za zásah trvající. Ten byl totiž ukončen neodesláním zpoplatněné datové zprávy žalobcem, jednalo se tedy nikoli o zásah trvající, nýbrž o zásah s důsledky trvajícími do doby, než bude žalobcem tvrzený nezákonný stav napraven. Městský soud doplnil, že žalobce tak nebyl nepřetržitě krácen na svých právech. O trvající zásah by se totiž jednalo tehdy, pokud by

ho žalovaný vyvolal a následně udržoval. V posuzovaném případě se tak uplatnila zákonná dvouměsíční lhůta k podání zásahové žaloby počítaná od okamžiku, kdy se o nezákonném zásahu žalobce dozvěděl. Městský soud dále vysvětlil, že žalobce žalobu podal dne 9. 7. 2019, zákonná dvouměsíční lhůta k jejímu podání však uplynula již dne 1. 7. 2019. I kdyby městský soud uvedenou lhůtu počítal až ode dne, kdy bylo žalobci doručeno sdělení žalovaného ze dne 7. 5. 2019, č. j. MV-64681-2/EG-2019, uplynula by tato lhůta dne 8. 7. 2019 a žaloba by byla také opožděná. V této souvislosti městský soud odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, ze dne 17. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 1257/18, a ze dne 23. 5. 2019, sp. zn. IV. ÚS 1568/18, a dále na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2019, č. j. 10 As 355/2017 - 101. Městský soud proto podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), žalobu odmítl, neboť byla podána po uplynutí zákonné lhůty. Dále uvedl, že pokud by nedošlo k odmítnutí žaloby pro opožděnost, musela by být odmítnuta pro její podání zjevně neoprávněnou osobou, neboť tvrzený zásah není zaměřen přímo proti žalobci, který si je toho vědom, přičemž ten není zákonem legitimován k podání správní žaloby ve veřejném zájmu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti tomuto usnesení městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou blanketní kasační stížnost.

[4] V jejím doplnění, jež Nejvyšší správní soud obdržel ve stanovené měsíční lhůtě od doručení usnesení výzvy k uvedení konkrétních důvodů kasační stížnosti, stěžovatel namítl, že městský soud nesprávně odmítl jeho žalobu, ačkoli v ní namítal, že nezákonný zásah žalovaného považuje za trvající, přičemž vysvětlil, z jakých důvodů zastává uvedený právní názor. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2013, č. j. 6 Aps 1/2013 - 51, navíc platí, že v případě, kdy soud na rozdíl od žalobce neposoudí tvrzený nezákonný zásah jako trvající, nemůže v takovém případě žalobu odmítnout, jelikož k jejímu věcnému projednání postačuje tvrzení žalobce o trvající povaze nezákonného zásahu. V takovém případě soud může žalobu pouze zamítnout.

[5] Stěžovatel dále namítl, že městský soud záměrně zkreslil žalobní námítky, aby vykonstruoval závěr o jednorázové povaze nezákonného zásahu žalovaného. Opakovaně přitom v žalobě uváděl, že považuje nezákonný zásah žalovaného za trvající, jelikož mu kontinuálně není umožněno zasílat předmětné datové zprávy ČHMÚ zdarma. Stěžovatel následně odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. IV. ÚS 2338/18, přičemž doplnil, že v posuzovaném případě neexistovaly žádné pochybnosti o povaze tvrzeného nezákonného zásahu. Dále uvedl, že dne 29. 4. 2019 se projevil pouze jeden z negativních důsledků trvajícího nezákonného zásahu žalovaného spočívajícího v nemožnosti zasílat ČHMÚ bezplatné datové zprávy.

[6] Podle další námítky stěžovatele došlo v řízení před městským soudem k podstatné procesní vadě, jelikož mu městský soud nezaslal vyjádření žalovaného k jeho případné replice. Takovým postupem městského soudu mu bylo upřeno právo přesvědčit městský soud o skutečnosti, že žalobu podal včas, čímž byla porušena zásada kontradiktornosti řízení.

pokračování

[7] Závěrem stěžovatel a jeho zástupce vyjádřili nesouhlas s vyvěšením jejich osobních údajů a neanonymizované verze rozhodnutí na webu Nejvyššího správního soudu.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se plně ztotožňuje s právním hodnocením věci provedeným městským soudem. Doplnil, že pokud by bylo žalovanému uloženo změnit datovou schránku ČHMÚ na datovou schránku orgánu veřejné moci, jak navrhuje stěžovatel, musel by tak žalovaný učinit v rozporu s § 6 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „zákon č. 300/2008 Sb.“). Žalovaný totiž podle ustanovení výše zmíněného zákona není oprávněn hodnotit, zda je ČHMÚ orgánem veřejné moci. S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

[9] Stěžovatel v replice k vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti uvedl, že v případě ČHMÚ se nejedná o subjekt, který vzniká zápisem do evidence orgánů veřejné moci. Žalovaný tak byl povinen podle § 31 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb. zřídit ČHMÚ příslušnou datovou schránku jako orgánu veřejné moci do 90 dnů od nabytí účinnosti předmětného zákona. Uvedené podle stěžovatele platí tím spíš, pokud má stěžovatel povinnost zřídit předmětnou datovou schránku každému orgánu veřejné moci, nikoli pouze takovému, který je zapsán v příslušném registru.

III. Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Stěžovatel důvody kasační stížnosti nevymezil. Nejvyšší správní soud však konstatuje, že proti usnesení o odmítnutí žaloby lze kasační stížností brojit pouze z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a proto přezkoumal napadené usnesení v jeho rozsahu.

[11] Podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.*

[12] Spornou je v posuzovaném případě otázka včasnosti žaloby na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, a to vzhledem k tvrzení stěžovatele, že se jedná o trvající zásah.

[13] Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. platí, že *žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.* Podle odstavce druhého téhož ustanovení nelze zmeškání této lhůty prominout.

[14] Ze soudního spisu vyplývá, že se stěžovatel dne 29. 4. 2019 pokusil ČHMÚ ze své datové schránky zaslat bezplatnou datovou zprávu obsahující žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Stěžovatel však zjistil, že informační systém datových schránek neumožňuje ČHMÚ zaslat bezplatnou datovou

zprávu, jelikož se nejedná o subjekt se zřízenou datovou schránkou orgánu veřejné moci, do které lze zasílat datové zprávy zdarma. Dne 7. 5. 2019 bylo stěžovateli doručeno sdělení č. j. MV-64681-2/EG-2019, kterým ho žalovaný informoval, že ČHMÚ není evidován v rejstříku orgánů veřejné moci, a proto nemá ani zřízenou příslušnou datovou schránku orgánu veřejné moci. V úterý dne 9. 7. 2019 byla městskému soudu do jeho datové schránky odeslána a doručena stěžovatelova zásahová žaloba.

[15] Z obsahu zásahové žaloby a jejího petitu vyplývá, že stěžovatel spatřuje nezákonný zásah žalovaného v neumožnění mu bezplatně zasílat datové zprávy z jeho datové schránky do datové schránky ČHMÚ. Tento údajný nezákonný stav považoval stěžovatel za důsledek skutečnosti, že žalovaný dosud ČHMÚ nezřídil datovou schránku orgánu veřejné moci, do níž se datové zprávy zasílají zdarma. Z takto formulovaného jednání žalovaného spočívajícího v opomenutí je zřejmé, že se má jednat o trvalý protiprávní stav, který byl vyvolán nezřízením datové schránky orgánu veřejné moci ČHMÚ, následně byl udržován a který neumožňuje stěžovateli zasílat datové zprávy zmíněnému subjektu bezplatně. Není tak možné se ztotožnit s názorem městského soudu o povaze jednání popsáno v zásahové žalobě jako jednorázového zásahu s trvalými důsledky, o němž by se stěžovatel dozvěděl dne 29. 4. 2019 při neúspěšném pokusu zaslat datovou zprávu do datové schránky ČHMÚ zdarma, případně dne 7. 5. 2019, kdy mu žalovaný sdělil, že uvedený subjekt nemá zřízenou datovou schránku orgánu veřejné moci. Ke stěžovatelem tvrzenému skutku totiž mělo dojít po uplynutí 90 dnů od účinnosti zákona č. 300/2008 Sb., která připadla na den 1. 7. 2009, neboť v tomto období měla být podle zásahové žaloby zřízena ČHMÚ datová schránka orgánu veřejné moci. Za této situace nelze úkon stěžovatele ze dne 29. 4. 2019 ani sdělení žalovaného ze dne 7. 5. 2019 považovat za vznik údajného nezákonného zásahu spočívajícího ve znemožnění zasílání bezplatných datových zpráv do datové schránky ČHMÚ, nýbrž za pouhé poznatky o tvrzeném přímém dotčení práv stěžovatele, které započalo již dříve nezávisle na zmíněných dvou skutečnostech a které dosud neskončilo.

[16] Lze proto shrnout, že jednání vymezené stěžovatelem nepředstavuje jednorázový skutek s trvalými důsledky, nýbrž trvalý skutek, ve vztahu k němuž dvouměsíční subjektivní lhůta k podání zásahové žaloby zakotvená v § 84 odst. 1 s. ř. s. začíná běžet každý den znovu, jak vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18. Městský soud proto pochybil, když žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl pro opožděnost. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) téhož zákona je naplněn.

[17] Za této situace se Nejvyšší správní soud nemusel zabývat dalšími kasačními námitkami o nezaslání vyjádření žalovaného k žalobě stěžovateli k případnému podání repliky a o nemožnosti odmítnutí žaloby při odlišném posouzení povahy tvrzeného zásahu soudem oproti zásahové žalobě. Pro účely posouzení této kasační stížnosti totiž postačí závěr Nejvyššího správního soudu o nezákonnosti usnesení o odmítnutí žaloby pro její opožděnost.

[18] K otázce zveřejňování osobních údajů zástupce stěžovatele a stěžovatele samotného, jakož i meritorních rozhodnutí na internetu Nejvyšší správní soud uvádí, že veřejnost soudního řízení je garantována čl. 96 Ústavy České republiky a součástí této zásady je také

pokračování

veřejné vyhlášení rozsudku, což ostatně potvrdil i Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 38/18. Proto platí, že jsou pravidelně při vyhlášení uvedeny na úřední desce (i elektronické) základní identifikační údaje jednotlivých účastníků včetně jejich zástupců, aby byl zachován požadavek na veřejnost soudního řízení. Ústavní soud ve výše uvedeném nálezu navíc konstatoval, že zájem na veřejném vyhlášení rozsudků převažuje nad zájmem na ochraně osobních údajů účastníků řízení (s výjimkou citlivých údajů), a proto nelze od zveřejňování základních identifikačních údajů ustoupit (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 4 As 252/2019 - 42). Navíc advokát je veřejně činnou osobou a s ohledem na specifický charakter jeho činnosti je nutno považovat za veřejnou prezentaci advokáta veškerou advokátní činnost, která má souvislost se soudem projednávanou věcí. Nejvyšší správní soud dále odkazuje na závěr vyslovený v rozsudku ze dne 31. 5. 2012, č. j. 9 Ans 5/2012 - 29, že jméno a příjmení advokáta jsou na základě zvláštního právního předpisu zapsána ve veřejně přístupném seznamu.

IV. Závěr

[19] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení, v němž podle odstavce čtvrtého téhož ustanovení bude vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušovacím rozhodnutí.

[20] V dalším řízení tedy městský soud bude vycházet z toho, že zásahová žaloba byla podána včas. Dále posoudí, zda v petitu žaloby označené jednání žalovaného může být již z povahy věci nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., a nepřichází tak v úvahu odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) téhož zákona, jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu. Odmítnout žalobu z uvedeného důvodu však bude možné pouze v případě, že bude zjevné a nepochybné, že v žalobě tvrzené jednání nemůže být nezákonným zásahem. Dále se bude městský soud pečlivě zabývat i aktivní legitimací stěžovatele, a to zejména s ohledem na blíže neodůvodněný závěr vyslovený v napadeném usnesení, že pokud by neodmítl žalobu pro opožděnost, musel by tak učinit podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. pro její podání zjevně neoprávněnou osobou, neboť tvrzený zásah není zaměřen přímo proti stěžovateli. Bude-li však existovat toliko rozumná pochybnost, zda skutek popsáný v zásahové žalobě může být nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. nebo zda může být zaměřen přímo proti stěžovateli či v jeho důsledku bylo proti stěžovateli přímo zasaženo, pak městský soud žalobu věcně projedná a tyto otázky vyřeší v meritorním rozhodnutí.

[21] V dalším řízení městský soud podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. června 2020

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu